

Sollerö Capells' laga skillnad...

I Sollerö församlings arkiv förvaras en handskriven "Kort BERÄTTELSE — —". Handskriften är varken avslutad eller undertecknad men är i beaktande av uttryckssätt och handstil med största sannolikhet skriven av dåvarande kyrkoherden Henrik Eriksson. Då vi förmodar det vara av intresse för en större allmänhet att ta del av densamma, påbörjar vi detta år utdrag ur den hittills ej publicerade handskriften.

Kort BERÄTTELSE om Sollerö Capells laga skillnad ifrån Moder Församlingen Mora i Öster-Dalarne till Särskilt Pastorat, kalladt Sophia Magdalena, samt Kyrko- och prästegårdsbyggnaden m. m. Författadt 1791.

INLEDNING.

§ 1.

Länge har man åstundat se en Beskrivning öfver Sophia Magdalena församling i Dalarna, så wäl för dess wackra belägenhet, som derföre at dess innewånare flera gånger njutit oskattbara prov av nåd från en lysande Thron. — — —

§ 2.

Församlingens allmänna förmåner är i synnerhet: den stora och wakra skog på fasta landet, som nyttjas gemensamt av innewånarna. Den (måst importerande (?)) användes måst till kolnad som afyttras vid Siljansfors järnbruk, samt nogot timber och annat werke til samma werk. Dessutom nyttjas skogen till huggning och annat båtarbete, som afyttras ned i landet. Tjera brännes ej mer än till egna behofver. Så stora och vida utmarker tyckas kunna föda en ansenlig boskapshjord, men man finner icke hos de förmögnaste

bönder mer än 8 à 10 stornöt, 20 à 30 små creatur. Orsaken är den, att de nödgas för den långa wintren föda sin boskap under tak ofta 6 à 7 månader, då landtmannen måste använda all möjlig tid af sommaren till sina aflägsna ängars afbärgande. Skogens inbyggare är ingen brist på, de förnämsta av djurriket är: björnar, vargar, räfvar, mordar, harar etc., foglar, grå gäss, trana, hjärpe, orre etc. — Utom monga små sjöar, som meddela inwånarena en allmän förmon, är i synnerhet den bekanta Siljan, som tjenar på alla sidor med sin dräkt. Man berättar att i forntiden har denna sjö varit ganska fiskrik, men hvad som i senare tider gjort honom mindre gifmild, känner man icke. Det skäl man vill förege, att folknummern är fördubblad och fiskaren nu mera idog, synes icke vara fullkomligt aldenstund storleken och djupet är för vidsträckt. De talrikaste fiskslag äro gädda, mört, abborre, lakar och bliktor, som är en liten fisk men lös och välsmaklig. Dessutom finnes här ål och nors, som icke har den vidriga lukt som den, som fångas i Mälaren och annorstädes. I den så kallade Ryssån tages varje höst en myckenhet af ett slags fisk, som kallas Ryssing, storleken och skapnaden är lik silden, lös och välsmakande. Detta fiske är så delat, at en by får njuta denna förmån hvar år, och Pastor ett dygn om året. — — —

Norrvik en wik av Siljan, som gifver ymnigt gräs, när watnet icke står för högt, detta är en allmänning, som afbärgas gemensamt, ofta 2 gånger om året, men ofta stiger watnet så högt at man kan draga ingen nytta häraf.

Kort BERÄTTELSE . . .

§ 1.

SOLLERON är en af naturens Herre ganska wackert anlagd ö, som han behagat omgifwa med sjön Siljan i Österdalarna, Kopparbergs län, Öfra Siljans Fögderi, Westerås Stift och Mora Contract. Om dess inbyggares första hitkomst har man icke någon säker underrättelse, men otvifwelaktigt är denna ö av urgammal tid bebod. Efter som Fahlu grufwa är ett urminnes underwerk, hvilket fordrar en så ansenlig tillförsel av skogars frukter, kol, ved timber och annat werke, och denna ö allenast 9 mil från Fahlun belägen, och

mera än halfwa vägen sjöwäg, så synes icke olik, att desse gamle inbyggare i Fahlun utspridt sig allestädes omkring sjöarna för at få tillräckeliga materialer för sit Kopparwerck, och äfwen, som våra gamla förfäders huvudnäring varit fiske, så synes at desse uråldrige idkare av bergsbruken icke länge varit okunnige om en 5 mila lång sjö, som tog sin början allenast en 4 mil ifrån deras underjordiska skatkammare grufwan, och då förmodeligen icke warit sene at betrackta denna wakra och stora ö, då dess betraktande utan twifwel lemnat dem den öfwertygelsen at här är behageligt slå upp ett tjell, då almogens enhälliga saga fattas, at de äro afkomlingar af de hwita Lexands Karlar (hvilka bo dem närmast från den sidan). Desse hafwa under sit fiskande besökt ön och funnit henne tjenlig at bebos. Därföre lærer Sollerön, som påstås, förr haft inbyggare än Mora.

